

دوشنبه • ۲۹ دی ۱۳۹۳ • سال دوازدهم • شماره ۲۲۱۵ • ۹

روزنامه شرق هنر	
ادبیات مادچار تخیل گریزی است	صفحه ۱۰
تازه‌های نشر هیلا	صفحه ۱۱
در زندان‌های روسیه چه خبر است؟	صفحه ۱۲

سینمای خانگی
«ابله» وارد می‌شود ورود پسر و سودای «ابله»

مهناز حسنی، تبلیغات سرپال «ابله» از هفته‌های گذشته در گوشه‌وکنار شهر دیده می‌شد. تصویر بازیگرانی که با شمایی دیگر در ویلپوردهای شهری حیرت‌زده به عابران نگاه می‌کردند و نوید آمدن «ابله» را می‌دادند. اما قطعاً چیزی که بیشتر در این میان خودنمایی می‌کرد تصویر محسن تائبنده با گرمی متفاوت و در نقش پیرزنی بود که به‌سختی در نگاه اول می‌شد بازیگرش را حدس زد و بعد از متوجه‌شدن نام تائبنده، غافلگیری بابت حضور او در چنین نقشی بیشتر می‌شد.

ظاهراً محسن تائبنده هنوز هم میل عجیبی برای تجربه گرم‌های متفاوت دارد و خیلی نمی‌گذرد از زمانی که او در شمالیل یک خواننده لس‌انجلسی تمام توجهات را به سرپال «شاه‌گوش» معطوف کرد و این‌بار نیز خود را به چالشی دیگر دعوت کرده است. هرچند که طبق گفته کمال تبریزی، کارگردان این سرپال، گزینه‌های دیگری نیز برای ایفای این نقش در نظر گرفته شده بود. اما در نهایت این تائبنده بود که نقش پیرزن سرپال «ابله» را از آن خود کرد و البته خیال سازندگان این سرپال نیز بابت حضور یک‌مرد در شمالیل یک‌زن به‌دلیل برخی محدودیت‌ها و ممیزی‌ها برطرف شد.

علاوه‌بر اینکه قطعاً مخاطبان نیز از حضور تائبنده در این نقش لذت خواهند برد.

هرچند که گرم‌های خاص و سنگینی که با هنر مجید اسکندری خلق شده‌اند تنها منوط به نقش محسن تائبنده نیست. بهنام تشکر، شبنم مقدمی، مجید صالحی، احمد مهرانفر و دیگر بازیگران این سرپال نیز با گرم‌های متفاوتی مقابل دوربین رفته‌اند.

در این سرپال مهران احمدی نقش اصلی کار را برعهده دارد؛ فیلمنامه‌نویسی که فیلمنامه‌های پلیسی و جنایی می‌نویسد و صاحبخانه او نیز مادرزیزش است و نامردی در آلمان دارد که دخترخاله‌اش است. اما او برای پیشرفت در کارش دچار مشکل

شده و آن هم این است که نمی‌داند شغل قاتل در فیلمنامه چه باشد تا به کسی برخورد.

علیرضا طالب‌زاده در نگارش داستانش تا حد زیادی فضای سینما و تلوزیون را نقد کرده است و کمال تبریزی نیز با تکیه بر فیلمنامه‌ای که آن را نقطه اتکای سرپال می‌داند «ابله» را کارگردانی کرده و حتی خودش نیز در مقام کارگردان سینما مقابل دوربین رفته است.

حدس‌زدن مسیر و توجه مخاطبان به سرپال «ابله» در روزهای نخست توزیع آن در شبکه نمایش خانگی سخت است. هرچند که تولیدکنندگان این اثر هرروز بر کیفیت کار اضافه می‌کنند و در این مسیر از هیچ چیز دریغ نخواهند کرد اما قطعاً باید طی هفته‌های بعد منتظر واکنش مخاطبان بود. سرپال «ابله» در هر قسمت همراه با پشت‌صحنه‌ای متفاوت که هوتن شکیبا، یکی از بازیگران سرپال که پیش از این در «طبقه‌حساس» کمال تبریزی مقابل دوربین رفت و نقشنش موردتوجه بسیاری قرار گرفت، اجرا می‌شود و توضیحات دقیقی از حال‌وهوای سرپال ارابه می‌دهد و البته بخشی نیز به‌عنوان گفت‌وگو با عوامل در بخشی دیگر از سرپال گنجانده شده است که قطعاً جذاب خواهد بود.

پخش‌کنندگان «ابله» نیز با تعهد به اینکه سرپال با پخش منظمی به دست مخاطبانش برسد، سعی می‌کنند گله‌مندی مخاطبان را بابت بی‌نظمی‌های پخش در شبکه نمایش خانگی برطرف کنند و باید دید کمال تبریزی در تازه‌ترین چالش کارگردانی‌اش در حوزه شبکه نمایش خانگی چه خواهد کرد؟ خلاقتی که سازندگان سرپال «ابله» در طراحی تیتراژ به خرج داده‌اند نیز در نوع خود قابل‌توجه است و به محض پخش قسمت اول سرپال، نظر بسیاری را به خود جلب کرد. تیتراژ این مجموعه توسط شهاب نجفی ساخته شده است.

در این تیتراژ، مهران احمدی، هانیه توسلی، احمد مهرانفر، مجید صالحی، شبنم مقدمی، بهنام تشکر، عیسی یوسفی‌پور، هوتن شکیبا، بهادر مالکی و محسن تائبنده در صحنه‌هایی از فیلم‌های معروفی چون «روانی»، «دلچیان» و... در کنار بازیگران این فیلم‌ها صحنه‌های جدیدی را خلق کرده‌اند.

صدای ناصر طهماسب نیز نریشن‌های فیلم را کامل‌تر می‌کند و در طول سرپال، صدای او را پیش از برخی سکانس‌ها می‌شنویم، گفتنی است تیتراژ پایانی سرپال «ابله» با موسیقی کارن همایونفر و صدای رضا سورتجی آماده شده است.

روزنامه شرق هنر	
ادبیات مادچار تخیل گریزی است	صفحه ۱۰
تازه‌های نشر هیلا	صفحه ۱۱
در زندان‌های روسیه چه خبر است؟	صفحه ۱۲

نمای نزدیک
احترام به‌شعور مخاطب مجید بذریاچ*

مدت‌هاست که در فضای رسانه‌ای کشور موضوعی در ارتباط با چرابی آمدن برخی از هنرمندان به سمت شبکه نمایش خانگی پیش آمده است و در کنار آن از سود مالی این مدیوم برای هنرمندان صحبت می‌شود و گمان بر این است که قطعاً بار مالی شبکه نمایش خانگی به اندازه‌ای است که هنرمندان بیش از هرجایی، تلاش می‌کنند تا در سرپال‌های این شبکه دیده شوند. به‌عنوان کسی که این مدیوم را تجربه کردم و طبق تجربه‌های شخصی‌ام تنها می‌توانم این گمان را برطرف کنم که سود مالی شبکه نمایش خانگی آنقدر زیاد نیست که اذهان عمومی تصور می‌کند. اما به‌طور قطع شبکه نمایش خانگی عرصه پیمان قاسم‌خانی حسابی سرش شلوع است؛ مثلاً اگر امروز با او درباره احترام بگذارند و تلاش کنند کارهایی با کیفیت بالا تولید کنند. کارکردن در شبکه نمایش خانگی قطعاً سختی‌های خاص خودش را دارد و قرار ما نیز از ساخت سرپال «ابله» احترام به شعور مخاطب و تولید اثر باکیفیت برای مخاطب بود. وظایف در تولید این سرپال مشخص است و تلاش کردیم تیمی را دورهم جمع کنیم که حرفی برای گفتن در زمینه کار تخصصی‌خودشان دارند تا در نهایت به سرانجام خوبی ختم شود و امیدوارم این تلاش‌ها بتواند رضایت مخاطبان را جلب کند.

«ابله» جدا از کیفیتی که سعی می‌کند به آن قابل باشد و روزبه‌روز توانش را در این زمینه بیشتر کند به جهت توزیع و پخش نیز برنامه‌هایی در نظر دارد. تجربه‌های پیشین در زمینه تولید سرپال در شبکه نمایش خانگی نشان داد که قطعاً یکی از باشه‌آشیل‌های این مدیوم، عدم برنامه‌ریزی درست در پخش سرپال است و استقبال مخاطب رفت و قرار ما نیز این بود که به محض تولید چند قسمت از سرپال، پخش آن آغاز شود تا به‌نوعی دچار جمله برای رساندن سرپال باشییم و اینگونه می‌توان با آرامش بیشتری کار کرد و خیال پخش‌کننده نیز بابت آماده بودن سرپال آسوده باشد و فکر می‌کنم این اتفاق تا حد بسیار زیادی می‌تواند تجربیات ناموفق گذشته را برطرف کند.

در نهایت امیدواریم که «ابله» بازتاب خوبی میان مخاطبانش داشته باشد. از نظر من این سرپال در حوزه ساخت سرپال‌های طنز از طنز فاختری برخوردار است و صرفاً تلاش نمی‌کند تا تنها مخاطبانش را بی‌جهت بخنداند. با توزیع قسمت اول مجموعه، قطعاً نمی‌توان توضیح دقیقی از آن ارابه داد و این‌منوط به ادامه پخش سرپال و مردم است. اما می‌توان امیدوار بود که رضایتمندی طیف عظیمی از مخاطبان را به‌همراه داشته باشد.

«**مدیر تولید سرپال «ابله»**

مدت‌هاست که در فضای رسانه‌ای کشور موضوعی در ارتباط با چرابی آمدن برخی از هنرمندان به سمت شبکه نمایش خانگی پیش آمده است و در کنار آن از سود مالی این مدیوم برای هنرمندان صحبت می‌شود و گمان بر این است که قطعاً بار مالی شبکه نمایش خانگی به اندازه‌ای است که هنرمندان بیش از هرجایی، تلاش می‌کنند تا در سرپال‌های این شبکه دیده شوند. به‌عنوان کسی که این مدیوم را تجربه کردم و طبق تجربه‌های شخصی‌ام تنها می‌توانم این گمان را برطرف کنم که سود مالی شبکه نمایش خانگی آنقدر زیاد نیست که اذهان عمومی تصور می‌کند. اما به‌طور قطع شبکه نمایش خانگی عرصه پیمان قاسم‌خانی حسابی سرش شلوع است؛ مثلاً اگر امروز با او درباره احترام بگذارند و تلاش کنند کارهایی با کیفیت بالا تولید کنند. کارکردن در شبکه نمایش خانگی قطعاً سختی‌های خاص خودش را دارد و قرار ما نیز از ساخت سرپال «ابله» احترام به شعور مخاطب و تولید اثر باکیفیت برای مخاطب بود. وظایف در تولید این سرپال مشخص است و تلاش کردیم تیمی را دورهم جمع کنیم که حرفی برای گفتن در زمینه کار تخصصی‌خودشان دارند تا در نهایت به سرانجام خوبی ختم شود و امیدوارم این تلاش‌ها بتواند رضایت مخاطبان را جلب کند.

حدس‌زدن مسیر و توجه مخاطبان به سرپال «ابله» در روزهای نخست توزیع آن در شبکه نمایش خانگی سخت است. هرچند که تولیدکنندگان این اثر هرروز بر کیفیت کار اضافه می‌کنند و در این مسیر از هیچ چیز دریغ نخواهند کرد اما قطعاً باید طی هفته‌های بعد منتظر واکنش مخاطبان بود. سرپال «ابله» در هر قسمت همراه با پشت‌صحنه‌ای متفاوت که هوتن شکیبا، یکی از بازیگران سرپال که پیش از این در «طبقه‌حساس» کمال تبریزی مقابل دوربین رفت و نقشنش موردتوجه بسیاری قرار گرفت، اجرا می‌شود و توضیحات دقیقی از حال‌وهوای سرپال ارابه می‌دهد و البته بخشی نیز به‌عنوان گفت‌وگو با عوامل در بخشی دیگر از سرپال گنجانده شده است که قطعاً جذاب خواهد بود.

پخش‌کنندگان «ابله» نیز با تعهد به اینکه سرپال با پخش منظمی به دست مخاطبانش برسد، سعی می‌کنند گله‌مندی مخاطبان را بابت بی‌نظمی‌های پخش در شبکه نمایش خانگی برطرف کنند و باید دید کمال تبریزی در تازه‌ترین چالش کارگردانی‌اش در حوزه شبکه نمایش خانگی چه خواهد کرد؟ خلاقتی که سازندگان سرپال «ابله» در طراحی تیتراژ به خرج داده‌اند نیز در نوع خود قابل‌توجه است و به محض پخش قسمت اول سرپال، نظر بسیاری را به خود جلب کرد. تیتراژ این مجموعه توسط شهاب نجفی ساخته شده است.

کمال تبریزی (چپ وسط) / عکس: زهرا صففا

بعد از اتفاق تازه‌ای که در تلوزیون افتاد و مدیران تلوزیون تغییر کردند، بلافاصله جلسه‌ای با آقای پورمحمدی داشتیم و قول‌وقرارمان با او این بود که پخش سرپال از پاییز سال آینده آغاز شود. یعنی ما فازیک و دو را آماده و پخش کنیم و فازسوم که باقی مانده است را قبل از پخش در تابستان تصویربرداری کنیم که همزمان با پخش فازسوم نیز آماده شود.

«**در این مدت اصلاحات را انجام دادید؟**

اصلاحات را هنوز انجام نداده‌ایم و دلایلش هم مشکلات مالی است. با اینکه قراری را با مدیران سازمان مبنی بر ساخت فازسوم و پخش فازاول و دوم داشتیم، اما بازهم چشم‌آب نمی‌خورد. تا وقتی مساله مالی برطرف نشود اصلاحات پروژه هم انجام نخواهد شد. بنابراین مدام زمان را از دست می‌دهیم و باز به نقطه‌ای می‌رسیم که پاییز هم نمی‌توانیم سرپال را پخش کنیم.

«**تصور می‌کردم کمال تبریزی با ورودش به شبکه نمایش خانگی متنی از پیمان قاسم‌خانی را - که در تمام این سال‌ها متن‌های او و کارگردانی شما فیلم‌های پر مخاطبی روانه سینماها کرده - مقابل دوربین ببرد. چرا با قاسم‌خانی کار نکردید؟**

پیمان قاسم‌خانی حسابی سرش شلوع است؛ مثلاً اگر امروز با او درباره طرحی صحبت کنید قرار اجرای آن حداقل برای سال‌آینده خواهد شد و نگارش داستان‌هایش معمولاً زمان‌بر است اما سرپال «ابله» با ایده و طرحی از آقای طالب‌زاده شروع شد که من طرح را دوست داشتم و براساس آن ساخت سرپال را آغاز کردیم.

«**با اتکا به کیفیت متن به سراغ بازیگرانی رفتید که پیش از این مدیوم احترام به شعور مخاطب را نداشته و البته در کنار آنها بازیگرانی را می‌بینیم که با پیشینه تاتاری حضور دارند و اتفاقاً خیلی برای مردم شناخته شده نیستند؟**

فکر می‌کنم مهم‌ترین اتفاق «ابله» فیلمنامه آن است. فکر می‌کنم همه اتکای سرپال به نوشته خوب و متفاوتش است. قطعاً در قسمت‌های بعدی با حال‌وهوای تازه‌ای روبه‌روخواهید شد و به گمان من از نظر بازی با سایر سرپال‌ها متفاوت است. طرح‌ای که در فیلمنامه رخ می‌دهد و فضایی که به وجود می‌آید گویای این است که بازیگر باید از چه روشی استفاده کند و چه نوع بازی‌ای را ارابه بدهد که با متن هماهنگ باشد. خود متن آنقدر دارای جزئیات است که شخصیت‌پردازی در آن دقیق اتفاق افتاده است و بازیگر وقتی متن را می‌خواند کاملاً متوجه می‌شود که باید بطور شخصیت را بازی کند. خودبه‌خود از کمدی که ممکن است در آن لوذگی باشد فاصله می‌گیرد و به سمت قصه‌پردازی حرکت کرده و جزئیات اهمیت پیدا می‌کند و بعد از آن کمی هدایت بازیگران توسط کارگردان در شخصیت‌پردازی موثر است. مهم این است که بازیگری که انتخاب می‌کنید، منهای محبوبیتی که دارد توانایی بازی به اندازه لازم را داشته باشد. خدا را شکر که بازیگران ما فوق‌العاده هستند. حتی بازیگرهای فرعی کسانی هستند که خیلی افراد شناخته‌شده‌ای نیستند اما پیشینه تاتاری دارند و حضور آنها به دلیل قدرتی که در بازیگری دارند باعث می‌شود مجموعه جذابی از بازیگران کنار هم قرار بگیرند. همه بازیگران از روز اول سوپر استار نبودند و باید فرصتی برای معرفی بازیگر خوب هم پیدا شود.

«**دلیل انتخاب محسن تائبنده برای ایفای نقش پیرزن چه بود؟**

تائبنده به‌دلیل مشغله‌هایی که داشت، فیلمنامه را خواند و ما دستش را باز گذاشتیم که برای انتخاب نقش روی نقش پیرزن انگشت گذاشت. «**یعنی شما از ابتدا او را برای این نقش انتخاب نکردید؟**

تائبنده خواست بازی کند و ما هم پذیرفتیم، علاوه بر اینکه انتخاب بسیار خوبی است.

«**پیش از تائبنده بازیگر دیگری را برای این نقش در نظر نداشتید؟**

چرا گزینه‌های مختلفی بود.

«**لژوما مردی که شمایل زن داشته باشد مد نظرتان بود؟**

هم مرد و هم زن. ما با آقای کیانیان هم صحبت کردیم که نقش پیرزن را بازی کند و از خانم‌ها هم با شقایق دهقان صحبت کردیم که این دوستان به دلیل مشغله‌های شخصی نتوانستند حضور داشته باشند. اما وقتی پیرزن را مرد انتخاب می‌کنید، خودبه‌خود یکسری محدودیت‌ها از بین می‌رود و محسن تائبنده درخشان بازی کرد.

«**در این سرپال نشان دادید بازیگر بسیار خوبی هم هستید. چه شد که نقش کارگردان را بازی کردید؟**

در فیلمنامه شخصیتی به اسم کارگردان بود و دوستان پیشنهاد دادند که خودت بازی کن و بعد چون در فضای سرپال با برخی از همکاران شوخی می‌کنیم، فکر کردم اشکالی ندارد در این نقش حضور داشته باشم چراکه عملاً با ساختار سینما شوخی می‌شود و بودن من می‌تواند اتفاق بدی هم نیابد.

«**در قسمت اول سرپال، نام بسیاری از همکارانتان را گفتید، عکس‌العمل آنها چه بود؟**

ابتدای سرپال هم اشاره شد کسانی که اسمشان برده می‌شود، قصد ما فرد بخصوصی نیست و این حرف‌ها بیشتر جنبه شوخی دارد. نام افراد بسیاری مثل اکبر عبدی، سرپال شاه‌گوش، الناز شاکردوست، فرهاد توحیدی، رامبد جوان و... برده شد و می‌دانم که همکاران ما قصد ما را می‌دانند و مشکلی پیش نخواهد آمد. برخی از این شوخی‌ها با کلیت سینما می‌شود. مثل مفهوم کارگردانی، تهیه‌کنندگی یا فیلمنامه‌نویسی و مستقیم به شخص خاصی بر نمی‌گردد که دلخور شوند.

کمال تبریزی از ورود «ابله» به شبکه نمایش خانگی می‌گوید

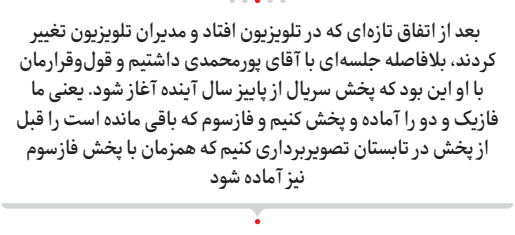
گریز از تلوزیون، شوخی با سینما

کنیم که قشر مخاطبان شبکه نمایش خانگی تغییر کنند و به‌سمت مخاطبانی برود که با دقت و حوصله بیشتری آثار را می‌بینند، اتفاق بسیار خوبی است؛ مخاطبانی که به هنر و سینما و عرصه نمایش اهمیت می‌دهند و با این رفتار می‌توانیم ذائقه مخاطب را تغییر بدسیم و از سمت دیگر افراد صاحب‌فکر سرپال‌هایی تهیه کنند که ارزش دیده‌شدن داشته باشند. به نظر من نیاز است که در عرصه شبکه نمایش خانگی کار جدی‌تری انجام بدهیم تا تأثیر فرهنگی مطلوبی داشته باشد. این مهم‌ترین نکته‌ای است که می‌تواند اتفاق بیفتد. در یک تقسیم‌بندی می‌توان مخاطبان را به دسته‌های مختلفی از جمله مخاطب تلوزیون، مخاطب شبکه نمایش خانگی و مخاطب سینما یا تئاتر تقسیم کرد.

مخاطبان حوزه تئاتر قطعاً مخاطبان روشنفکرتری هستند. سینما، مجموعه‌ای از مخاطبان را شامل می‌شود و متأسفانه به دلایلی که پیش از این گفتیم مخاطب شبکه نمایش خانگی در رنج پایین‌تری از این دسته‌بندی قرار می‌گیرد و هنوز توانسته است خودش را به سطح قابل قبولی برساند. همان‌طور که می‌دانید در سال‌های اخیر در زمینه سرپال‌سازی در تمام دنیا اتفاقات خوبی افتاده و اینگونه سرپال‌سازی امر متداولی شده است. حتی می‌توانید سرپال‌هایی ببینید که از نظر قد و قواره با ساخت قوی‌تر از یک اثر سینمایی است و برخی سرپال‌ها موجی ایجاد کرده که حیرت‌آور است. سرپال‌هایی که فکر می‌کنم موج آن از سربالی مثل «لاست» آغاز شد و به ترتیب سرپال‌های دیگر که مردم به‌طور جدی پیگیر آن هستند. پس ما هم نیازمند تحولی در ساخت سرپال‌های شبکه نمایش خانگی هستیم و حتی می‌توانیم جشنواره‌ای مخصوص به آن برگزار کنیم و وجه هنری این مدیوم را پررنگ‌تر کنیم.

«**در این سال‌ها تلوزیون بسیاری از کارگردان‌های خوشی را از دست داد. در سال‌های اخیر اتفاقی کیفی زیادی در سرپال‌سازی شاهد بودیم و بخشی از کارگردان‌های خوب رسانه ملی به سمت شبکه نمایش خانگی آمده‌اند. قطعاً این اتفاق یک فرصت و یک تهدید برای رسانه ملی محسوب می‌شود که به‌نظر می‌رسد رفته‌رفته با این اتفاق وزنه شبکه نمایش خانگی سنگین‌تر از تلوزیون خواهد شد.**

فکر می‌کنم وجود تلوزیون و شبکه نمایش خانگی بیش از هر چیز یک عرصه رقابت محسوب می‌شود. این اتفاق باعث می‌شود تلوزیون مقداری از این‌خواب بیدار شود و فکر کند به اینکه، در عرصه شبکه نمایش خانگی اتفاقات جدیدی می‌افتد و به‌تدریج یک جور سلیقه برای مردم به‌وجود می‌آورد. بنابراین طرز تلقی بیننده و نوع سلیقه‌ای که مرور در شبکه نمایش خانگی پیدا خواهد کرد، باعث خواهد شد مخاطب تلوزیون را رها کند و رسانه ملی بیش‌ازپیش مخاطبش را از دست بدهد. در حال حاضر تصور اولیه این است که تلوزیون مخاطب خودش را دارد و این دومدوم هیچ ارتباطی با هم ندارند. ولی من فکر می‌کنم موجی که این سرپال‌ها ایجاد می‌کنند، کم‌کم سلیقه و پسند تماشاگر را به سمتی دیگر هدایت می‌کند و تلوزیونی که سرپال‌هایش خموده است و خیلی منطق با شرایط روز نیست و با مردم فاصله دارد و محدودیت‌هایش بیش از گذشته است، مخاطبش را بیش از این از دست دهد. از‌سوی دیگر مشکلات مالی نیز از جمله مواردی بود که به گریزان‌شدن هنرمندان از تلوزیون کمک زیادی کرد. در تلوزیون متأسفانه همه به‌سختی

کار می‌کنند اما دستمزد واقعی‌شان را دریافت نمی‌کنند و انگار نسیه‌ای است که هیچ‌وقت نقد نمی‌شود و رسانه ملی مدام به همه بدهی دارد، مثلاً با اینکه تلوزیون به «سرزمین کهن» بدهکار است، اما درحال برنامه‌ریزی برای ساخت پروژه‌های دیگری است و این‌بار بدهی بیشتر هم خواهد شد. بنابراین فکر می‌کنم تا فکری اساسی در این زمینه نشود، شرایط به همین منوال خواهد بود. هرچند شاید بتوان با مدیریت جدید و نگاه تازه‌تر، تلوزیون را به سمت‌وسویی دیگر هدایت کرد تا دوباره به دوران اوجش برگردد.

«**شما امیدوارید؟**

فکر می‌کنم آقای پورمحمدی می‌تواند این کار را انجام دهد به شرطی که حمایت لازم از او انجام شود چرا که آقای پورمحمدی کسی است که همنشینی و تعاملش با هنرمندان خوب است و با دست بازتری می‌تواند کارهایی انجام دهد، منتها مطمئن نیستم. فکر می‌کنم بزرگ‌ترین معضلی که درحال حاضر وجود دارد، مساله بودجه است و بودجه‌ای که نه‌تنها تلوزیون، بلکه کل کشور را تحت‌الشعاع قرار داده است؛ این مسئله وارد بخش فرهنگ و هنر شده و در عرصه هنر بیشتر خودش را نشان داده است. مادامی که این مسئله هست، فکر می‌کنم به این راحتی نمی‌توان تحولی را شاهد بود. مگر اینکه برای این وجه اقتصادی فکر اساسی شود.

«**بعد از توقف «سرزمین کهن» و در ماه‌های بعد از آن هزمان که این سرپال خبرساز می‌شد، معمولاً اظهار نظری نکردید و فکر می‌کنم با همه اینکه شنیده می‌شود مدیران تلوزیون قول همکاری با شما برای پخش مجدد سرپال را داده‌اند، اما خیلی قطعی نیست. اتفاق جدیدی در ارتباط با رف توقف این سرپال افتاده است؟**

کمال تبریزی قدم به شبکه نمایش خانگی گذاشت. این خبر بعد از توقف سرپال «سرزمین کهن» و فشارهایی که به تبریزی بابت اصلاحات فیلم وارد شد، بسیاری را غافلگیر کرد. تبریزی سراغ مدیومی رفته که تا پیش از این، تجربه‌اش نکرده بود؛ مدیومی که تا به امروز سرپال‌سازی مثل او را با محدودیت‌های زیادی مواجه کرده و همانند فیلم‌های سینمایی‌اش مجبور شد در مجموعه‌های تلوزیونی‌اش نیز دست به اصلاح و سانسور بزند. هرچند که تبریزی اتفاقات حاشیه‌ای «سرزمین کهن» را در جذب شدنش به شبکه نمایش خانگی بی‌تأثیر نمی‌داند اما او برای تجربه‌کردن شبکه نمایش خانگی آمده است و قطعاً بازتاب‌های این مجموعه می‌تواند در ادامه روند کاری‌اش تأثیرگذار باشد. او در گفت‌وگو با «شرق» از شرایط تلوزیون گله کرد و اینکه شاید رسانه ملی در یک‌عرصه رقابت بیشتر به خودش بیاید و متوجه کاستی‌هایش بشود و البته صحبت‌هایمان از مجموعه «ابله» شروع شد.

«**حضور شما در شبکه نمایش خانگی در ابتدا کمی غافلگیرکننده بود، هرچند با توضیحاتی که در افتتاحیه رسمی سرپال مطرح کردید، به نظر می‌رسد تجربه این عرصه برای شما از سرکنجکاوی است، اما قطعاً نمی‌توان دید و نظر شما را که طی یک‌سال گذشته برای شما در تلوزیون افتاد هم نادیده گرفت. این تغییر رویکرد آیا بیشتر منوط به برخورد تلوزیون با شما نبود؟**

به‌نوعی می‌توان گفت هر دومورد برای آمدن به سمت مدیوم شبکه نمایش خانگی وجود داشت. وجه اول قطعاً کنجکاوی و انجام یک تجربه جدید بود. طبعاً محدودیت‌ها و مخاطبان این مدیوم با تلوزیون متفاوت است. کسانی که مخاطب شبکه نمایش خانگی هستند، فرم دیگری از سرپال‌دین را آموخته‌اند و به‌عنوان تولیدکننده اثر می‌توان از طریق راه‌هایی بازخورد آنها را دید و به‌همین‌برای من هم تجربه‌ای بود که دوست داشتم انجامش بدهم و شاید اتفاقی است که یک‌بار در کارنامه‌ام رخ بدهد و اینکه بعدها چه خواهد شد را نمی‌دانم. وجه دوم تمایل من به‌سمت مدیوم شبکه نمایش خانگی طبعاً مشکلاتی بود که برای «سرزمین‌کهن» اتفاق افتاد. در سرپال «ابله» همه عوامل، منهای برخی از بازیگران تقریباً دست‌اندرکار «سرزمین کهن» هستند. تلوزیون برای ما مشکلات مالی به‌وجود آورد و آقای مسعود تهیه‌کننده از راهی سعی کرد مشور مالی آنها را جبران کند و بار دیگر با همان تیم دورهم جمع شدیم. قطعاً من هم از پیشنهادش بابت کارگردانی سرپال استقبال کردم. «**با هر حال در تمام این سال‌ها نام شما به اتفاقی مثل سانسور هم گره خورده است؛ از توقیف برخی فیلم‌هایتان مثل «خیابان‌های آرام» و «پاداش» تا سرپال‌هایی چون «سرزمین کهن» یا «شهریار» که دچار سانسور شدند و البته فیلم‌های پرفروشی که نام شما را به‌عنوان کارگردان به‌همراه داشت. فکر می‌کنم با این سابقه، حضور کمال تبریزی در مدیوم شبکه نمایش خانگی به اندازه کافی برای مردم هم جذاب هست**

فکر می‌کنم تنها اسم کافی نیست. در همه عرصه‌ها مثل کارگردانی، بازیگری و... این وجود دارد. محبوبیتی که بازیگران بین مردم دارند اتفاق مهمی است. مردم تصویر آنها را می‌بینند و به آنها نزدیک می‌شوند و همدات‌پنداری می‌کنند. فکر می‌کنم وجه مهم هر اثر نمایشی در درجه اول متن و نوشتار آن است و قصه‌ای که قرار است روایت شود. شتاب و تعلیلی که باید در داستان وجود داشته باشد و به‌رویزودنش، که در جذب تماشاگر بسیار مهم است. اینکه سرپال وارد حوزه‌هایی نشود که مساله و دغدغه مردم نیست. کار باید به اصطلاح خوش ساخت باشد و البته اجرای درست و مرتبی داشته باشد. مجموعه این عوامل است که دست‌به‌دست هم می‌دهد و یک کار را پرفروش و پرمخاطب می‌کند. از نظر من متن عنصر مهمی است که موارد دیگر در سایه آن قرار می‌گیرند. متن خوب است و در درجه بعد کارگردانی مناسب است که می‌تواند در کنار صرف یک‌هزینه مناسب و لازم یک اثر قابل قبول را به‌وجود آورد که بیننده آن دیدن آن اظهار رضایت بکند و احساس معغوم‌بودن نداشته باشد. حسن نکند بابت خرید سرپال ضرر کرده و به اندازه هزینه‌ای که کرده است، توانسته دریافتی داشته باشد. سرگرمی و جذابیت کار هم اتفاق بسیار مهمی برای تماشاگر است و باید ارزش و احترام مخاطب را حفظ کرد. اما به‌نظر می‌رسد زمانی نسبتاً طولانی لازم است تا تولید آثار باکیفیت بتواند تعریف جدیدی برای شبکه نمایش خانگی ایجاد کند و به‌نوعی ذائقه مخاطبانش را تغییر بدهد، چرا که در این عرصه مدام درحال آزمون‌وخطا هستیم...

متأسفانه سلیقه‌ای که در شبکه نمایش خانگی وجود دارد بسیار نازل است و طی سال‌های اخیر مسیر خوبی را طی نکرده است. این عرصه می‌تواند با حضور آدم‌هایی که اعتباری در عرصه سینما دارند، تغییر رویه‌ای داشته باشد و نظر بیننده را جلب کنند. باید سعی کنیم به مخاطب نشان بدهیم لزوماً سرپال‌های شبکه نمایش خانگی کارهای بی‌کیفیتی نیستند و فکر می‌کنم وزارت ارشاد هم تلاشش را می‌کند که چنین اتفاقی را به سرانجام برساند و روزبه‌روز کارگردان‌های مهم‌تر و معتبرتری را بخواهند که به این عرصه وارد شوند. خوشحالم که کارگردان‌های خوبی مثل آقایان بیرنگ با فتحي درحال تهیه سرپال برای شبکه نمایش خانگی هستند و این نوید خوبی است. در این میان البته کارهای نازلی به‌لحاظ کیفی هم تولید می‌شود که متأسفانه تا مدتی قبل فضا را به‌شدت در اختیار خودش گرفته بود و اگر بتوانیم عرصه‌ای ایجاد

بهناز شیربانی